

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1923.

Andra kammaren.

Nr 6.

Fredagen den 26 januari.

Kl. 3,30 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 19, den 20 och den 21 innevarande januari.

§ 2.

Herr statsrådet *Lindqvist* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

- nr 22, med förslag till lag om sparbanker m. m.;
- nr 18, angående pension från statens domäners fond;
- nr 19, angående dyrtidstillägg för lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater, lantmätare samt distriktsveterinärer;
- nr 21, angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar;
- nr 10, angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark;
- nr 11, angående överlåtelse av viss mark till staden Nyköping m. m.;
- nr 23, med förslag till kungörelse angående dyrtidstillägg åt diplomatiska och konsulära befattningshavare; och
- nr 20, med förslag till lag om tillägg till lagen den 30 maj 1919 om begränsning av tiden för idkande av handel och viss annan rörelse.

Dessa propositioner blevo på begäran bordlagda.

§ 3.

Föredrogos var för sig och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner:

- nr 12, med förslag till förordning angående visst undantag för budgetåret 1923—1924 från föreskrifterna i förordningen den 18 juli 1913 angående statsverkets fond av rusdrycksmedel;

Andra kammarens protokoll 1923. Nr 6.

nr 16, angående efterskänkande av arvskatt i samband med donation av Knut Andersson till Karolinska mediko-kirurgiska institutet; och

nr 17, angående användande av överskott i Djurgårdskassan till säkerställande under år 1924 av Ulriksdals kungsgårds förvaltning och drift.

§ 4.

På förslag av herr talmannen, som förmälde sig hava om tiden för valen samrått med första kammarens talman, beslöt kammaren att lördagen den 3 nästkommande februari företaga följande val, nämligen:

val av sex revisorer för granskning av statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning ävensom av tre suppleanter för samma revisorer; samt

val av dels tjugufyra valmän att, jämte ett lika antal valmän från första kammaren, utse revisorer och revisorssuppleanter vid riksbankens avdelningskontor i landsorten, dels ock sex suppleanter för de av kammaren utsedda valmännen.

§ 5.

Avlämnades nedannämnda motioner i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 2, med förslag till allmänna grunder för dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, nämligen av

herrar *Starbäck* och *Laurén*, nr 172;

herr *Kinmanson*, nr 173;

herr *Hage m. fl.*, nr 174; och

herr *Olsson* i Kalmar *m. fl.*, nr 175—177.

Vidare avgåvos följande motioner, nämligen av

herr *Spångberg m. fl.*, nr 178, om Sveriges utträdande ur Nationernas förbund;

herr *Kinmanson*, nr 179, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning i fråga om pensionering av viss statsanställd icke-ordinarie personal;

herr *Herou m. fl.*, nr 180, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående jordfrågans lösning;

herr *Karlsson* i Vätö, nr 181, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående lagstadgad minimilön för arbete;

herr *Bengtsson* i Kullen, nr 182, om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om undersökning angående Aktiebolaget Vin- & Spritcentralens verksamhet och affärsställning m. m.; samt

herr *Olsson* i Blädinge m. fl., nr 183, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående sänkning av statens järnvägars fraktavgifter för spannmål m. m.

Samtliga dessa motioner bordlades på begäran.

§ 6.

Anmälades och godkändes bankoutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 13, till Konungen, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående gillande av den riksbanken meddelade frihet från skyldigheten att inlösa av banken utgivna sedlar med guld.

§ 7.

Justerades protokollsutdrag.

§ 8.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr		under 13 dagar fr. o. m. den 29 jan.				
»	<i>Västberg</i>	»	7	»	»	27 »
»	<i>Dalgren</i>	»	8	»	»	27 »
»	<i>Törnkvist</i> i Karlskrona	»	8	»	»	27 »
»	<i>Waldén</i>	»	8	»	»	27 »
»	<i>Magnusson</i> i Kalmar	»	2	»	»	29 »
»	<i>Magnusson</i> i Skövde	»	6	»	»	27 »
»	<i>Olsson</i> i Kalmar	»	6	»	»	29 »
»	<i>Bodén</i>	»	2	»	»	28 »
»	<i>Carlström</i> i Helgagård	»	8	»	»	27 »
»	<i>Andersson</i> i Kroken	»	8	»	»	29 »
»	<i>Persson</i> i Björsbyholm	»	8	»	»	27 »
»	<i>Eurén</i>	»	5	»	»	30 »
»	<i>Norman</i>	»	5	»	»	30 »
»	<i>Thorsson</i>	»	8	»	»	27 » och
»	<i>Pettersson</i> i Köping	»	3	»	»	27 »

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3,48 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Tisdagen den 30 januari.

Kl. 3,30 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 23 och den 24 innevarande januari.

§ 2.

Herr statsrådet *Schlyter* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

nr 29, med förslag till lag om förvärvande och förlust av medborgarrätt;

nr 31, med förslag till lag med vissa bestämmelser rörande hyra;

nr 32, angående försäljning av viss lägenhet å Öster-Rekarne häradsallmänning i Södermanlands län;

nr 26, angående bidrag av trafikmedel till anordnande i utlandet av upplysnings- och reklamverksamhet;

nr 28, angående kostnader i samband med världspostkongressens hållande i Stockholm år 1924;

nr 30, angående vissa arbeten för istandsättande av landshövdingresidenset i Falun; och

nr 27, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 20 § i förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt.

Nämnda propositioner blevo på begäran bordlagda.

§ 3.

Föredrogos var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till bankoutskottet propositionerna:

nr 22, med förslag till lag om sparbanker m. m.; och

nr 18, angående pension från statens domäners fond;

till jordbruksutskottet propositionerna:

nr 19, angående dyrtidstillägg för lantbruksingenjörer och lantbruksstipendiater, lantmätare samt distriktsveterinärer;

nr 21, angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar;

nr 10, angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendomar eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark; och

nr 11, angående överlåtelse av viss mark till staden Nyköping m. m.;

till statsutskottet propositionen, nr 23, med förslag till kungörelse angående dyrtidstillägg åt diplomatiska och konsulära befattningshavare; samt

till behandling av lagutskott propositionen, nr 20, med förslag till lag om tillägg till lagen den 30 maj 1919 om begränsning av tiden för idkande av handel och viss annan rörelse.

§ 4.

Vidare föredrogs var efter annan följande på kammarens bord liggande motioner; nämligen

nr 172, av herrar *Starbäck* och *Laurén*;

nr 173, av herr *Kinmanson*;

nr 174, av herr *Hage m. fl.*; samt

nr 175—177 av herr *Olsson* i Kalmar m. fl.;

och remitterades dessa motioner såvitt de anginge pensionsväsendet till bankoutskottet, i vad de rörde jordbruksärenden till jordbruksutskottet och i övrigt till statsutskottet.

Härpå föredrogs motionen nr 178, av herr *Spångberg m. fl.*, om Sveriges utträdande ur Nationernas förbund; och begärdes ordet därvid av

Ang. återtagande av en motion.

Herr **Spångberg**, som yttrade: Herr talman! Å egna och mina medmotionärers vägnar ber jag att få återtaga vår motion.

Denna anhållan bifölls.

Härefter föredrogs övriga på bordet liggande motioner; och överlämnades därvid

till kammarens femte tillfälliga utskott motionen nr 179, av herr *Kinmanson*;

till kammarens fjärde tillfälliga utskott motionerna:

nr 180, av herr *Herou m. fl.*; och

nr 181, av herr *Karlsson* i Vätö;

till kammarens andra tillfälliga utskott motionen, nr 182, av herr *Bengtsson* i Kullen; samt

till kammarens tredje tillfälliga utskott motionen, nr 183, av herr *Olsson* i Blädinge m. fl.

§ 5.

Interpellation.

Ordet lämnades nu på begäran till

Herr **Österström**, som anförde: Herr talman! Sedan några veckor pågår i Norrland och Dalarna en skogsarbetarkonflikt, vilkens verkningar kunna bli i hög grad ödesdigra för vårt land i flera avseenden. Konflikthanledningen är ett av Sveriges Skogs- och Flottningsarbetareförbund å en kongress uppställt krav rörande avtalsformer m. m. i 10 punkter, vilket jag här saknar anledning att närmare ingå på. Så mycket är dock, av vad vid olika tillfällen framkommit i tidningspressen, tydligt, att dessa krav *icke* av arbetarna betraktas såsom oeftergivligt ultimatum.

Då denna konflikt, som enligt lämnade uppgifter berör 15,000 å 20,000 arbetare, av lätt insedda skäl kan få de mest vittgående följder i nationalekonomiskt avseende med hänsyn till de svårigheter, vilka i värsta fall kunna yppa sig för sågverks- och pappersmasseindustrierna under nästa sommar, om behövliga timmermassor icke komma ned till verken och fabrikerna, samt också med hänsyn till de svåra komplikationer, vilka kunna tänkas uppstå vid flottningen och vid den senare sågningen av timmer, som utan uppgörelse med arbetarna ändock kommer fram, ha de olika faserna i densamma följts med största intresse och spänning i alla kretsar. Det erkännandet skall också givas såväl regeringen som statens förlikningsmän att allt, vad rimligen och möjligen kunnat göras för konfliktens biläggande, har gjorts av dessa myndigheter och institutioner. Förlikningsmännen i de av konflikten berörda områdena ha upprepade gånger gjort försök att finna en grundval för förhandlingar och, när detta arbete icke kröntes med framgång, ingrep regeringen genom chefen för socialdepartementet och tillsatte den förlikningskommission, till vars arbete med rätta knöts de största förhoppningar.

Emellertid lämnas i dagens tidningar, genom en kommuniké från denna kommission, det uppseendeväckande meddelandet, att kommissionens ansträngningar, *redan innan förhandlingar kommit till stånd*, givit ett rent negativt resultat, beroende därpå, att ombuden för skogsbolagen, med framhållande av olika skäl, *vägrat träda i underhandling med ombuden för arbetareparten*. Under sådana förhållanden var ingenting annat att göra än förklara medlingsförsöket misslyckat.

Den snöpliga utgång, som det behärtade och samhällsintresset tjänande regeringsinitiativet härigenom fått, ett öde, som det delar med de enskilda förlikningsmännens ansträngningar tidigare i samma goda syfte, är ägnad att fästa uppmärksamheten på en brist i lagstiftningen rörande statens förlikningsinstitution i arbetstvister. Som bekant äro bestämmelserna i detta stycke nu så avfattade, att vederbörande visserligen kunna ålägga parterna inställelse inför förlikningsmannen (dock utan ansvarspåföljd för part i händelse av vägran att inställa sig), men däremot finns icke den kompletterande bestämmelsen, att parterna kunna åläggas att träda i *underhandling*,

att framlägga sina synpunkter och höra motsidans skäl. D. v. s. att med bestämmelsernas nuvarande avfattning i lagen kan den ena eller båda parterna, utan att samhället har någon möjlighet att verkamt inskrida, faktiskt *sabotera* statens institutioner för medling i arbetstvister och, då de allra vitalaste samhällsintressen uppenbarligen stå på spel, göra förlikningsinstitutionen verkningslös.

När det gäller smärre konflikter på arbetsmarknaden väcker, av helt naturliga skäl, en sådan underhandlingsvägran från en part ingen större uppmärksamhet. I det nu aktuella fallet är förhållandet emellertid ett annat. Här kan denna förhandlingsvägran bevisligen få de mest ogynnsamma verkningar för vår nationalekonomiskt viktigaste exportindustri och berör på så sätt samhället i allra egentligaste grad. Socialt och moraliskt kommer en långvarig konflikt givetvis att medföra de olyckligaste konsekvenser för tiotusentals människor, vilka genom den förra nödvinterns härjningar äro i hög grad disponerade för följderna av en ny vinters uteblivna arbetsförtjänster. Det är en ohållbar situation att under sådana förhållanden samhällets medverkan till konfliktens biläggande skall utan vidare kunna avvisas av den ena parten. *Samhällsintresset* kan icke vara betjänt av en sådan till sina verkningar ödesdiger brist i lagen. Det aktuella, här berörda fallet, pekar logiskt i riktning mot en lagstiftning, som utökar förlikningsinstitutionens befogenheter i angiven riktning.

Med anledning av vad jag nu anfört, tillåter jag mig anhålla om kammarens tillstånd att få till statsrådet och chefen för socialdepartementet framställa följande spörsmål:

Anser herr statsrådet de nuvarande bestämmelserna rörande den befogenhet, som är given statens institutioner för medling i arbetstvister, tillräckliga?

Om så ej är förhållandet, kan man förvänta förslag från regeringen om lagens komplettering i syfte att undanröja de olägenheter, som frånvaron av vissa befogenheter för statens förlikningsmän i arbetstvister nu skapar?

Herr Österströms ifrågavarande anhållan blev av kammaren bifallen.

§ 6.

Avgåvos följande motioner, nämligen av:

herr *Kilbom m. fl.*, nr 184, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående upphäivande av sambandet mellan svenska kyrkan och staten;

herr *Höglund m. fl.*, nr 185, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående indragning av vissa befattningar vid postverket;

herrar *Lithander* och *Norman*, nr 186, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående avskaffande av fribiljettsystemet vid statens järnvägar;

herr *Lithander*, nr 187, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående upplösande av arméns kasernbyggnadsnämnd;

herr *Spångberg m. fl.*, nr 188, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående Sveriges utträddande ur Nationernas förbund; och

herr *Andersson* i Grimbo, nr 189, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående bildande av skogsallmänningar, gemensamma för i antal satta fastigheter.

Dessa motioner bordlades på begäran.

§ 7.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets utlåtanden:

nr 1, angående regleringen för budgetåret 1923—1924 av utgifterna under riksstatens första huvudtitel, innefattande anslagen till kungl. hov- och slottsstaterna;

nr 11, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bestridande av kostnader för reparation av sjömättingsfartyget *Svalan*; och

nr 12, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förslag till uppgörelse rörande vissa kronans fordringar hos rederi-aktiebolaget *Gottfrid*;

bankoutskottets utlåtanden:

nr 4, angående verkställd granskning av riksdagsbibliotekets styrelse och förvaltning; och

nr 5, i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning om ändrad lydelse av 13 och 25 §§ i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 m. m.;

lagutskottens memorial, nr 1, i anledning av remiss från andra kammaren av en utav herr K. A. Westman m. fl. väckt motion; samt

jordbruksutskottets utlåtande och memorial:

nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse av rätt till bearbetande av icke inmutningsbara mineralfynigheter å kronojord; och

nr 3, i anledning av remiss från andra kammaren angående inköp av remonter.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag.

§ 9.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Branting</i>	under 11 dagar fr. o. m. den 30 jan.,			
» <i>Gustafson i Kasenberg</i>	»	5	»	» 30 »
» <i>Hermelin</i>	»	6	»	» 30 »
» <i>Gustafsson i Älvsered</i>	»	8	»	» 3 febr.,
» <i>Jonsson i Mörkhult</i>	»	6	»	» 1 »
» <i>Hedvall</i>	»	4	»	» 31 jan..
» <i>Ljungberg</i>	»	4	»	» 31 »
» <i>Persson i Trången</i>	»	8	»	» 1 febr.,
» <i>Karlsson i Gasabäck</i>	»	7	»	» 31 jan.,
» <i>Rydén</i>	»	10	»	» 3 febr.,
» <i>Borg</i>	»	8	»	» 31 jan.,
» <i>Pehrsson i Göteborg</i>	»	6	»	» 1 febr.,
» <i>Lindmark</i>	»	10	»	» 1 »
» <i>Björkman</i>	»	2	»	» 2 »
» <i>Lindley</i>	»	7	»	» 31 jan.,
» <i>Hamrin</i>	»	5	»	» 31 »
» <i>Ljungkvist</i>	»	3	»	» 31 »
» <i>Andersson i Grimbo</i>	»	5	»	» 31 »
» <i>förste vice talmannen</i>	»	5	»	» 3 febr.,
» <i>Bengtsson i Norup</i>	»	10	»	» 3 »
» <i>Bengtsson i Kullen</i>	»	4	»	» 31 jan.,
» <i>Lindskog</i>	»	8	»	» 1 febr., och
» <i>Johansson i Kälkebo</i>	»	8	»	» 30 jan.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4,20 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Onsdagen den 31 januari.

Kl. 7 e. m.

§ 1.

Herr statsrådet *Örne* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:
nr 33, angående finansiering av Ostkustbanan; och
nr 35, angående förhöjning för år 1923 av åt vissa f. d. poststationsföreståndare och lantbrevbärare utgående understöd.

Dessa propositioner blevo på begäran bordlagda.

§ 2.

Föredrogos var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till konstitutionsutskottet propositionen, nr 29, med förslag till lag om förvärvande och förlust av medborgarrätt;

till behandling av lagutskott propositionen, nr 31, med förslag till lag med vissa bestämmelser rörande hyra;

till jordbruksutskottet propositionen, nr 32, angående försäljning av viss lägenhet å Öster-Rekarne häradsallmänning i Södermanlands län;

till statsutskottet propositionerna:

nr 26, angående bidrag av trafikmedel till anordnande i utlandet av upplysnings- och reklamverksamhet;

nr 28, angående kostnader i samband med världspostkongressens hållande i Stockholm år 1924; och

nr 30, angående vissa arbeten för istandsättande av landshövdingresidenset i Falun; samt

till bevillningsutskottet propositionen, nr 27, med förslag till förordning om ändrad lydelse av 20 § i förordningen den 28 oktober 1910 om inkomst- och förmögenhetsskatt.

§ 3.

Vidare föredrogos var efter annan följande på kammarens bord liggande motioner; och remitterades därvid

till kammarens första tillfälliga utskott motionen nr 184, av herr *Kilbom m. fl.*;

till kammarens tredje tillfälliga utskott motionerna:

nr 185, av herr *Höglund m. fl.*; och

nr 186, av herrar *Lithander* och *Norman*; samt

till kammarens femte tillfälliga utskott motionen, nr 187, av herr *Lithander*.

Vid härpå skedd föredragning av motionen, nr 188, av herr *Spångberg m. fl.*, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående Sveriges utträdande ur Nationernas förbund, yttrade

Ang. motionen nr 188 inom andra kammaren.

Herr **talmannen**: Då denna motion avser en fråga om överenskommelse med främmande makter av beskaffenhet att jämlikt § 38 mom. 2 riksdagsordningen tillhöra konstitutionsutskottets behandling, men motionen icke blivit väckt inom den i § 55 riksdagsordningen stadgade tid av 10 dagar från riksdagens öppnande, finner jag mig icke kunna framställa proposition å motionens remitterande till utskott.

Härefter anförde:

Herr **Spångberg**: Herr talman! Här är endast fråga om en hemställan till Kungl. Maj:t om en utredning rörande möjligheterna för Sveriges snarast möjliga utträde ur Nationernas förbund. Det måste väl vara så, att denna motion, liksom alla andra motioner vari hemställas om utredning, bör kunna remitteras till tillfälligt utskott. Den här ifrågavarande grundlagsbestämmelsen i riksdagsordningen § 38, där det heter, att konstitutionsutskottet skall avgiva utlåtande i frågor, som röra överenskommelser med främmande makter, kan väl ändå icke innebära, att en motion, sådan som denna, där det hemställs om en utredning om Sveriges utträde ur Nationernas förbund, icke kan remitteras till tillfälligt utskott.

För övrigt ber jag få påpeka, att vi ha ett prejudikat på, att en sådan motion har väckts, sedan denna grundlagsändring trätt i kraft. Det förhåller sig nämligen så, att en motion med samma yrkande väcktes år 1921 den 31 januari, två dagar — om jag inte tar fel — sedan grundlagsändringen trätt i kraft, och denna motion remitterades till tillfälligt utskott.

På dessa grunder hemställer jag, herr talman, att den här ifrågavarande remissvägran måtte ogillas av kammaren, och att kammaren måtte besluta, att motionen skall remitteras.

Herr andre vice talmannen **Nilsson**: Herr talman! Jag ber att få meddela kammarens ärade ledamöter, att talmanskonferensen vid i dag hållen överläggning kommit till den uppfattningen, att ifrågavarande motion icke kan grundlagsenligt remitteras. Under sådana förhållanden hemställer jag att kammaren måtte godkänna talmanens remissvägran.

Sedan överläggningen angående herr talmannens vägran att framställa proposition på remiss till utskott av ifrågavarande motion

Ang. motionen nr 188 inom andra kammaren.
(Forts.)

härmed förklarats avslutad, gav herr talmannen propositioner på 1:o) att kammaren måtte godkänna herr talmannens propositionsvägran och 2:o) att kammaren måtte besluta yrka, att proposition å motionens remitterande till utskott skulle framställas; och fann herr talmannen den förra propositionen vara med övervägande ja besvarad. Då votering emellertid begärdes, blev nu uppsatt, justerad och anslagen en så lydande omröstningsproposition:

Den, som vill, att kammaren godkänner herr talmannens vägran att framställa proposition å remiss till utskott av herr Spångbergs m. fl. förevarande motion, nr 188, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren beslutit yrka, att proposition å motionens remitterande till utskott skall framställas.

Voteringen utvisade 109 ja mot 12 nej, vadan kammaren godkänt herr talmannens propositionsvägran.

Slutligen föredrogs och överlämnades till kammarens fjärde tillfälliga utskott motionen nr 189, av herr Andersson i Grimbo.

§ 4.

Föredrogs, men blevo ånyo bordlagda statsutskottets utlåtanden nr 1, 11 och 12 samt bankoutskottets utlåtanden nr 4 och 5.

§ 5.

Ang. en i andra kammaren väckt motion nr 154.

Vidare föredrogs lagutskottens memorial, nr 1, i anledning av remiss från andra kammaren av en utav herr K. A. Westman m. fl. väckt motion.

Från riksdagens andra kammare hade till behandling av lagutskott hänvisats en av herr K. A. Westman m. fl. inom nämnda kammare väckt motion, nr 154, om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om lagstiftning rörande blandning av svenskt och utländskt vete vid förmalning.

I förevarande memorial hemställde lagutskotten, enligt vid gemensamt sammanträde fattat beslut samt med stöd av § 7 i de för riksdagen gällande reglementariska föreskrifter, att då ifrågavarande motion anginge ett ärende, som icke syntes tillhöra lagutskotts behandling, motionen måtte till riksdagens andra kammare återlämnas.

Sedan utskottens hemställan föredragits, yttrade:

Herr förste vice talmannen **Hamilton**: Herr talman! Innebörden i herr Westmans motion är ju förslag om stiftande av en lag av

innehåll att ej tillhöra vare sig konstitutions-, banko-, bevillnings- eller jordbruksutskottens ämnesområden och torde motionen fördensskull vara av beskaffenhet att böra behandlas av lagutskott. Talmanskonferensen har haft detta ärende under överläggning och enhälligt kommit till denna uppfattning. Under sådana förhållanden hemställer jag om avslag å lagutskottens hemställan.

*Ang. en i
andra kam-
maren väckt
motion nr 154.
(Forts.)*

Herr **Pettersson** i Södertälje: Herr talman, mina herrar! Den ifrågavarande motionen syftar till att minska importen av utländskt vete och till att därigenom å ena sidan bereda lantmännen ökad möjlighet att vinna avsättning för sitt vete och å den andra sidan framkalla en prissänkning å mjöl. Detta vilja motionärerna vinna genom att åstadkomma en ökad inblandning av svenskt vete i mjölet. Motionärerna diskutera i motiveringen bland annat ett stadgande, varigenom kvarnägarna skulle åläggas att under förutsättning av utbud från odlare inköpa svenskt vete av fullt marknadsgill vara till en myckenhet, som står i visst förhållande till det sammanlagt förbrukade vetet, och de tänka sig möjligheten av en bestämmelse, varigenom Kungl. Maj:t skulle få befogenhet att tid efter annan fastställa en procentsats för det inblandade svenska vetet, vilken beräknats med hänsyn till tillgången av svenskt vete. De diskutera även såsom ett komplement till en sådan anordning den åtgärden att Kungl. Maj:t vid förefallande behov begagnar sig av sin befogenhet att utfärda importförbud för vetemjöl.

Med hänsyn till detta av mig nu i allra största korthet berörda innehållet i motionen kände lagutskotten en viss tvekan, när de konfronterades med densamma. Man hade, så långt ledamöternas erfarenhet sträckte sig, icke haft någon motion av detta slag förut, och man ansåg också, att lagutskotten knappast ägde en sammansättning som gjorde dem skickade att behandla denna motion. I stället fann man, att motionen berörde frågor som falla inom området för Konungens ekonomiska lagstiftningsmakt och därför, åtminstone efter den praxis, som för några år sedan undantagslöst tillämpades, borde remitteras till tillfälligt utskott. Man slutade sålunda med denna hemställan att motionen måtte till kammarens återlämnas.

Jag vill emellertid betona, att man nog inom utskotten kände en viss tvekan, om fullt skäl för återlämnande av motionen förelåg, detta därför att det ju står i klämman, att motionärerna önska »lagstiftning» rörande den här frågan.

Nu har, såsom herrarna hört, talmanskonferensen ansett, att motionen hör till lagutskotts behandling och det kan icke nekas, att talmanskonferensen för det yrkandet har stöd i den formella avfattningen av § 42 riksdagsordningen. Denna paragraf talar nämligen helt generellt om att frågor om lagar av varje slag, som stiftas av Konung och riksdag samfällt och som ej höra till annat ständigt utskott skola behandlas av lagutskott.

Emellertid har jag ansett mig skyldig att för kammaren redogöra för de motiv, som för lagutskotten varit bestämmande för yrkandet på återlämnande av motionen; och jag anser mig även böra anhålla om bifall till utskottets hemställan.

Ang. en i
andra kam-
maren väckt
motion nr 154.
(Forts.)

Herr förste vice talmannen **Hamilton**: Med hänsyn till vad som här anförts vill jag erinra kammaren, att när en motion framkommit rörande fråga, som hör till ständigt utskotts behandling, och motionen blivit väckt inom den för avgivande av motioner till sådant utskott begränsade tiden, så hänvisas den till vederbörande ständiga utskott. Kommer motionen däremot senare än den tid, som är fastställd för ärenden, som skola behandlas av ständigt utskott, så har motionen, då frågan avsett blott och bart skrivelse till Kungl. Maj:t om utredning, hänvisats till tillfälligt utskott. Denna motion har emellertid väckts inom rätt tid och rör ett lagstiftningsärende, som ej tillhör vare sig konstitutions-, banko-, bevillnings- eller jordbruksutskottens ämnesområden. Med tillämpning av den praxis, som förut gällt i kammaren bör den därför, icke annat än jag kan se, remitteras till lagutskott.

Jag vidbliver således mitt yrkande, som är grundat på en längre överläggning inom talmanskonferensen, varvid talmanskonferensen kommit till ett enhälligt beslut.

Efter härmed slutad överläggning framställde herr talmannen propositioner dels på bifall till utskottens hemställan, dels ock på avslag därå; och blev utskottens hemställan av kammaren avslagen.

§ 6.

Jordbruksutskottets därpå föredragna utlåtande nr 2 bordlades åter.

§ 7.

Vidare föredrogs jordbruksutskottets memorial, nr 3, i anledning av remiss från andra kammaren angående inköp av remonter.

Kammaren biföll utskottets hemställan samt beslöt hänvisa den i memorialet omnämnda motionen, nr 148, av herr Poppius m. fl. till statsutskottet.

§ 8.

Avgåvos följande motioner, nämligen av:

herr *Olsson* i Golvasta m. fl., nr 190, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående reduktion av lönerna för befattningshavare vid statens affärsdrivande verk;

herr *Lithander*, nr 191, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i avlöningsbestämmelserna vid statens affärsdrivande verk m. m.;

herr *Lithander* m. fl., nr 192, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående indragning av kontrollstyrelsen;

herr *Janson* i Kungsör, nr 193, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående upplösande av sambandet mellan kyrkan och staten;

herr *Gardell*, nr 194, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående viss ändring i mantalsskrivningsförordningen;

herr *Johansson* i Bro m. fl.:

nr 195, om höjning av manlig folkskollärares pensionsålder; och

nr 196, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående ändring i villkoren för leverans av kraft från statens kraftverk;

herr *Johansson* i Bro:

nr 197, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående fördelningen av anslagen för främjande av landsbygdens elektrifiering; och

nr 198, om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om meddelande av vissa bestämmelser rörande elektriska anläggningar för belysning eller kraftöverföring;

herr *Kinmanson* m. fl., nr 199, angående utskänkning av alkoholhaltiga drycker i riksdagsrestaurangen; samt

herr *Vennerström*:

nr 200, om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om avlägsnande av vissa missförhållanden beträffande avverknings- och flottningskontrakt m. m.; och

nr 201, om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om åläggande för bolag m. fl. företag att utse kvalificerade yrkesrevisorer.

Nämnda motioner bordlades på begäran.

§ 9.

Till bordläggning anmälades:

statsutskottets utlåtanden:

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning angående extra lönetillägg till vissa tjänstemän och betjante; och

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts under sjunde huvudtiteln av statsverkspropositionen gjorda framställning angående anslag till bestridande av kostnader för avlöningsförhöjningar åt vissa icke-ordinarie befattningshavare inom den civila statsförvaltningen m. m.; samt

jordbruksutskottets utlåtande, nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående avstående i vissa fall av mark från kronoegendom eller upplåtande av nyttjanderätt eller servitutsrätt till sådan mark.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag.

§ 11.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Engberg* under 9 dagar från och med den 1 februari.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 7,40 e. m.

In fidem
Per Cronvall.
